

COEN TEULINGS

Islamitisch kind beter af op islamitische school

Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen. Nog maar 40 jaar geleden was deze volkswijsheid in Nederland de leidraad voor de omgangsvormen tussen de religies. Een huwelijk buiten de eigen geloofsgemeenschap was een recept voor ellende. Er waren twee emancipatiebewegingen: van de socialisten, ter verheffing van de arbeidsklasse, en van katholiek Nederland, ter verheffing van het zuiden. Soevereiniteit in eigen kring was het leidende principe bij de inrichting van de zuilenmaatschappij. Er was een katholieke radio-omroep KRO, een katholieke vakbeweging NKV, katholieke sportverenigingen, en niet te vergeten katholiek onderwijs. Wie door Brabant rijdt ziet nu nog de resten van dit rijke roomse leven: grote gebouwen met een verleden als klooster, kostschool of internaat. Socioloog Jaap Dronkers heeft veel onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het onderwijs. De katholieke emancipatiedrift bleek een katalysator voor voortreffelijke resultaten. De bestuursorganisatie Ons Middelbaar Onderwijs runde het katholiek onderwijs in Brabant met veel succes. Brabant heeft nu een van de best opgeleide beroepsbevolkingen van Nederland. De economische prestaties van de provincie zijn dienovereenkomstig.

Net zoals katholieke scholen destijds hebben islamitische scholen nu een beter resultaat

Werd op die katholieke scholen ook haat gezaaid, zoals we dat nu zouden noemen? Op basis van de overlevering moet ik aannemen van wel. In 1954 vaardigden de bisschoppen het mandement uit, dat katholieken verbood of ontraadde lid te worden van de PvdA, en de daaraan gelieerde vakvereniging NVV en de omroep VARA. Ongetwijfeld werd dit verbod op katholieke scholen met verve uitgedragen. Zoals bekend heeft het weinig uitgehaald. In 1977 liepen veel katholieke kiezers over naar de PvdA, en de NKV en de NVV fuseerden in de FNV. Maar waar de scheidslijnen tussen de zuilen verwaagden, daar bleven de vruchten van het goede katholieke onderwijs fier overeind. Hoe zit dat met de islamitische zuil van vandaag? Is het emancipatiestreven daar even sterk? En: zijn de resultaten daar even goed? Opnieuw geeft onderzoek van Dronkers inzicht. De leerprestaties van kinderen kennen ruwweg twee determinanten: het opleidingsniveau van de ouders en de kwaliteit van de school. Zoals bekend was de eerste generatie islamitische migranten zeer laag opgeleid. Dat hun kinderen en kleinkinderen een achterstand hebben ten opzichte van de gemiddelde Nederlander spreekt dus voor zich. Als je de kwaliteit van het islamitisch onderwijs wilt beoordelen moet je voor dit verschil corrigeren. Dat doet Dronkers. En dan blijkt het emancipatiestreven opnieuw een stimulans. Net zoals de katholieke scholen in de jaren vijftig en zestig hebben de islamitische scholen nu een beter dan gemiddeld resultaat. Ja, er zijn problemen. Islamitische scholen hebben moeite om goede bestuurders te vinden. En de opvattingen over de rolverdeling tussen man en vrouw zijn niet altijd van onze tijd, maar grosso modo is een islamitisch kind beter af op een islamitische school.

De vorige burgemeester van Amsterdam had de reputatie dat hij de boel een beetje bij elkaar dacht te kunnen houden door af en toe eens ergens een kopje thee te gaan drinken. Toch hebben de huidige burgemeesters van de grote steden zijn lijn voortgezet. Van Aartsen, burgemeester in Den Haag, betreft salafistische organisaties bij het bestuur van de stad. Open communicatie en de erkenning van de vrijheid van godsdienst zijn volgens hem onontbeerlijk voor een succesvolle integratie van de islamitische gemeenschap. Hij lijkt de geschiedenis aan zijn zijde te hebben. Wat mij betreft zou ons kabinet dit grondrecht met meer verve mogen uitdragen, ten bate van het algemeen.

Coen Teulings is hoogleraar aan de universiteiten van Cambridge en Amsterdam.